

Arbeidsmigranten in de Gemeente Steenbergen.

Samenvatting.

Ter voorbereiding op het rondetafelgesprek omtrent arbeidsmigranten heeft de stadsraad dit document opgesteld. Enerzijds is de inhoud gebaseerd op de ervaring van enkele leden van de stadsraad omdat zij ervaring hebben met arbeidsmigranten in hun directe omgeving. Anderzijds is de inhoud gebaseerd op ervaringen van overige inwoners van de gemeente Steenbergen. Dit document klinkt kritisch en zuur maar we zien uit naar een constructief debat. We hopen op een structurele verbetering van het beleid en de uitvoering er van.

De stadsraad pleit voor een convenant tussen inwoners, werkgevers van de arbeidsmigranten, makelaars en de Gemeente Steenbergen. Periodiek zal geëvalueerd moeten worden of nog steeds aan het convenant wordt voldaan. Als er ruimte voor verbetering is zal deze benut moeten worden om taferelen à la Fort Oranje te voorkomen. De spelregels van het convenant zouden de volgende zaken kunnen bevatten:

- De gemeente moet de handreiking van de provincie maximaal benutten om het beleid om te buigen. Ondernemers moeten in de gelegenheid gesteld worden op hun eigen gronden in huisvesting te voorzien. Indien huisvesting op basis van een fluctuerende economie door portocabines modulair (tijdelijk) opgebouwd zou moeten worden, moet bepaald worden welke bouwvoorschriften hierop van toepassing zijn. (Bouwbesluit?)
- Als woonruimte op de eigen gronden gerealiseerd kan worden zullen woningen in de kernen weer beschikbaar komen voor woningzoekenden (starters en doorstromers).
- De arbeidsmigranten moeten niet behandeld worden als moderne slaven door er meer dan vijf in een eengezinswoning te huisvesten. Teveel personen in een huishouden zal eerder leiden tot onderlinge spanningen. Ook omwonenden zullen deze spanningen meekrijgen.
- Zolang er arbeidsmigranten in een eengezinswoning wonen zal er gezorgd moeten worden dat er slechts één nationaliteit (één voertaal) per woning gehuisvest is. Meerdere nationaliteiten onder een dak leidt sneller tot spanningen.
- De huurprijs is soms zo hoog dat er door arbeidsmigranten wordt onderverhuurd om de kosten draaglijker te maken.
- Het verdient de voorkeur dat per woning een arbeidsmigrant als aanspreekpunt voor omwonenden dient. Communicatielijnen zijn dan korter
- De huisvesting moet voorzien in de basis behoeften zoals sanitair met koud en warm stromend water, toilet, kookgelegenheid, verwarming, ventilatie en privacy.
- Er moet een meldpunt komen waar arbeidsmigranten tekortkomingen op de bovenstaande punten kunnen melden indien werkgevers deze niet verhelpen. De gemeente moet de werkgevers kunnen aanspreken op hun verantwoordelijkheid als zij in gebreke blijven.
- Door steekproefgewijs controles uit te laten voeren door bevoegde instanties kan op diverse onderwerpen gecontroleerd worden. Denk hierbij aan controles op brandveiligheid, bewoning door teveel migranten, uitkeringsfraude et cetera.
- De Gemeente Steenbergen zou er goed aan doen in zijn communicatie meer gebruik te maken van universele pictogrammen die internationaal begrepen worden. Bij de arbeidsmigranten die als seizoenarbeider werken is er sneller duidelijkheid wat de spelregels zijn. Tevens zou de Gemeente Steenbergen gebruik kunnen maken van enkele welwillende arbeidsmigranten, bijvoorbeeld in Stella Maris, om te ondersteunen in de communicatie als iets vertaald moet worden.
- Makelaars hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Pak die a.u.b. op.

Inleiding (tevens aanleiding)

De aanwezigheid van de arbeidsmigranten in onze gemeente is vanuit economisch standpunt gezien intussen bittere noodzaak. Dat deze situatie sinds de jaren '60 van de vorige eeuw geleidelijk aan zo gegroeid is is iets waar de gehele maatschappij, al dan niet passief, aan meegewerkt heeft. 'Rupsjenooitgenoeg' wilde alsmaar meer, meer, meer (schaalvergroting van productie) en de consument wilde niet meer, en zeker niet teveel, betalen¹. Dat proces is na de kredietcrisis in een stroomversnelling geraakt en daardoor zit de maatschappij nu met deze situatie in de maag.

De praktijk

De huisvesting van de arbeidsmigranten is intussen een probleem geworden waar we in de kernen van de gemeente Steenberg ook mee hebben te maken. Indien de gemeente in het verleden een visionair huisvestingsbeleid zou hebben gehad waren er verschillende scenario's uitgewerkt en was daarop gebaseerd passend beleid gemaakt. Nu wordt het beleid als reactief ervaren. Met de kennis van nu kan worden gesteld dat er in de Beleidsnota Huisvesting Arbeidsmigranten Gemeente Steenberg 2010 en de Woonvisie 2015 onvoldoende rekening is gehouden met de omvang van het aantal arbeidsmigranten waarmee onze gemeente zou kunnen worden geconfronteerd. In de huidige situatie zijn intussen in alle kernen woningen bewoond door arbeidsmigranten.

De gemeente Steenberg heeft enkele maanden geleden in een lokaal persbericht te kennen gegeven dat er 426 huizen in de hele gemeente leeg zouden staan. Wie er toen in één van de kernen van Steenberg tien zou hebben kunnen aanwijzen verdient respect. Huizen die leeg komen worden vrijwel direct door ondernemers gekocht en na aanpassing van het beleid gaat het naar horen zeggen niet meer direct maar via stromannen.

Ondernemers in het buitengebied die voldoende ruimte hebben om hun arbeidsmigranten te huisvesten, maar daarvoor eerst een verbouwing moeten doen, krijgen geen vergunning voor de verbouwing. Hier zitten ondernemers tussen waar volgens de overlevering de gemeente in eerste instantie wel statushouders wilde huisvesten. De arbeidsmigranten kunnen nu dus niet op eigen terrein gehuisvest worden en daarom worden huizen in de kernen gekocht. Indien de gemeente de regie in handen zou hebben gehad en een gelijkmatige verdeling over straten & wijken zou bewerkstelligen was de reactie vanuit de inwoners misschien milder geweest.

Bijvoorbeeld:

In noordoost fase 2 is een straat met 21 huizen waarvan er 3 huizen bewoont worden door arbeidsmigranten. Een 4e huis wordt verhuurd aan expats en in een 5e huis woont een gemengd gezin met een kindje bestaande uit mensen het Midden-Oosten en Oost Europa (±25% anderstalig in één straat). Ook in een aangrenzende straten zijn (vrijstaande) woningen in gebruik door arbeidsmigranten.

De huishoudens met arbeidsmigranten zijn vaak samengesteld (geen bloedband) en bevatten geen gezinnen. Per woning heeft dit als consequentie meerdere auto's en soms bedrijfsbussen in de straat. Serieuze ergernis is het feit dat communicatie met de arbeidsmigranten nagenoeg nul is. Men spreekt alleen de eigen taal of men spreekt nauwelijks Engels. Men leeft als kluizenaars en mijdt contact.

Wanneer met de arbeidsmigranten in de straat iets besproken zou moeten worden (geluidsoverlast, vervuiling of onderhoud aan het huis of van de tuin) is dat lastig te realiseren. De eigenaar van 2 van de huizen (in iedere straat één woning) houdt proactief contact met omwonenden en grijpt in bij klachten. De andere eigenaar is reactief en vertoont weinig tot geen teken van leven en laat alles op zijn beloop. Meldingen van overlast komen terecht bij de gemeente om de gemeente in staat te stellen te monitoren wat er plaats vindt.

¹ Vanaf de jaren '60 zijn de vrouwen geleidelijk van fulltime huisvrouw overstapt naar een baan buitenshuis. Hadden we in jaren '70 de eerste arbeidsmigranten (Turken, Italianen en Spanjaarden) al nodig welke dan later werden gevolgd door Noord Afrikanen. In dit millennium worden diverse bedrijfstakken om concurrerend te blijven genoodzaakt gebruik te maken van arbeidsmigranten uit Oost Europa. De banen die zij nu hebben willen de meeste Nederlanders niet hebben omdat werkgevers het gewenste salaris van Nederlanders niet kunnen of willen betalen.

Indien een buitenlands gezin hun verdere toekomst in ons land ziet zal men de Nederlandse taal moeten leren om mee te kunnen komen in onze maatschappij. De bereidheid om de Nederlandse taal te leren zal in zo'n geval meer aanwezig zijn dan bij de seizoenarbeiders.

Nu de provincie een handreiking doet om in het buitengebied, dichterbij het werk of zelfs op het terrein van de werkgever, woonvoorzieningen toe te staan zal dit een meer acceptabele situatie opleveren. Werkgevers hebben dan meer zicht op het gedrag van hun werknemers buiten werktijd en kunnen corrigeren wanneer nodig. Woningen die nu bewoont worden door arbeidsmigranten komen beschikbaar voor Nederlandse burgers die een woning zoeken. In de praktijk zullen dit vaak starters of jonge gezinnen zijn.

Voor de arbeidsmigranten die slechts tijdelijk in Nederland zullen verblijven, zal de noodzaak om de Nederlandse taal eigen te maken er niet zijn. De communicatie vanuit de gemeente Steenberg naar inwoners vindt alleen in het Nederlands plaats en om die reden zullen op een aantal gebieden zaken niet lopen zoals gewenst. Een simpel voorbeeld is bijvoorbeeld het gescheiden aanbieden van afval. Door gebruik te maken van pictogrammen, wat goed is en wat fout is, kan een deel van de communicatie universeel en dus voor iedereen begrijpelijk gemaakt worden. Verkeersborden worden ook zo gemaakt dat praktisch iedere bestuurder van een voertuig in Europa meer dan 95% van de verkeersborden zou moeten kunnen begrijpen.

Door bijvoorbeeld op een jaarkalender de dagen met een kleur te markeren die gelijk is aan de kleur van een klink (groen voor GFT, blauw voor papier en oranje voor plastic) wordt al snel duidelijk wanneer welke container aan de straatkant gezet dient te worden. Zet er per containersoort de productcategorie naast het Nederlands ook in het Engels, Duits, Pools, Litouws en Roemeens (zie onderstaand voorbeeld ter illustratie)

2019																															
Januari							Februari							Maart																	
Week 1	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 5	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 9	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 13	ma	di	wo	do	vr	za	zo
Week 2	7	8	9	10	11	12	13	Week 6	4	5	6	7	8	9	10	Week 10	4	5	6	7	8	9	10	Week 14	4	5	6	7	8	9	10
Week 3	14	15	16	17	18	19	20	Week 7	11	12	13	14	15	16	17	Week 11	11	12	13	14	15	16	17	Week 15	11	12	13	14	15	16	17
Week 4	21	22	23	24	25	26	27	Week 8	18	19	20	21	22	23	24	Week 12	18	19	20	21	22	23	24	Week 16	18	19	20	21	22	23	24
Week 5	28	29	30	31				Week 9	25	26	27	28				Week 13	25	26	27	28	29	30	31								
April							Mei							Juni																	
Week 14	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 18	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 22	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 26	ma	di	wo	do	vr	za	zo
Week 15	8	9	10	11	12	13	14	Week 19	6	7	8	9	10	11	12	Week 23	3	4	5	6	7	8	9	Week 27	3	4	5	6	7	8	9
Week 16	15	16	17	18	19	20	21	Week 20	13	14	15	16	17	18	19	Week 24	10	11	12	13	14	15	16	Week 28	10	11	12	13	14	15	16
Week 17	22	23	24	25	26	27	28	Week 21	20	21	22	23	24	25	26	Week 25	17	18	19	20	21	22	23	Week 29	17	18	19	20	21	22	23
Week 18	29	30						Week 22	27	28	29	30	31			Week 26	24	25	26	27	28	29	30								
Juli							Augustus							September																	
Week 27	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 31	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 35	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 39	ma	di	wo	do	vr	za	zo
Week 28	8	9	10	11	12	13	14	Week 32	5	6	7	8	9	10	11	Week 36	2	3	4	5	6	7	8	Week 40	30						
Week 29	15	16	17	18	19	20	21	Week 33	12	13	14	15	16	17	18	Week 37	9	10	11	12	13	14	15								
Week 30	22	23	24	25	26	27	28	Week 34	19	20	21	22	23	24	25	Week 38	16	17	18	19	20	21	22								
Week 31	29	30	31					Week 35	26	27	28	29	30	31	Week 39	23	24	25	26	27	28	29									
Oktober							November							December																	
Week 40	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 44	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 48	ma	di	wo	do	vr	za	zo	Week 52	ma	di	wo	do	vr	za	zo
Week 41	7	8	9	10	11	12	13	Week 45	4	5	6	7	8	9	10	Week 49	2	3	4	5	6	7	8	Week 53	30	31					
Week 42	14	15	16	17	18	19	20	Week 46	11	12	13	14	15	16	17	Week 50	9	10	11	12	13	14	15								
Week 43	21	22	23	24	25	26	27	Week 47	18	19	20	21	22	23	24	Week 51	16	17	18	19	20	21	22								
Week 44	28	29	30	31				Week 48	25	26	27	28	29	30	Week 52	23	24	25	26	27	28	29									
Papier / Paper / Papier / Papieru / Popieriaus / Hartie																															
Plastic / Plastic / Kunststoff / Z tworzyw sztucznych / Plastik / Din material plastic Drinkverpakkingen / Drink packaging / Getränkeverpackungen / Napój opakowania / Gêrimu pakuotes / Bea ambalaj																															
Groente, Fruit & Tuinafval / Vegetable, fruit and garden waste / Gemüse, Obst und Gartenabfällen / Warzyw, owoców i odpady ogrodowe / Daržovės, vaisiai ir daržo / Legume, fructe și deșeurile de grădină																															

Uiteraard zal ook een dergelijke manier van communiceren voor de afvoer van restafval naar de ondergrondse containers, glas (wit en bont) naar de glascontainers en oude kleding opgezet moeten worden.

Aanbieden van afval is één voorbeeld. Andere voorbeelden van regels (Gemeente / APV) zijn geluidsoverlast en het schoon houden van brandgangen of de stoep voor de deur et cetera. Een welkomspakket in universele afbeeldingen (tevens als Pdf via de website verkrijgbaar) kan bijdragen aan duidelijkheid, betrokkenheid en het opvolgen van regels.

Een uitspraak van een winkelier in Dinteloord heeft ons versteld doen staan. In de winkel zagen wij dat arbeidsmigranten, een jong stel, een bestekbak kochten. Onze verbazing uitsprekend dat dit niet in hun huis beschikbaar zou zijn vernamen wij dat in de afgelopen winter veel arbeidsmigranten in diezelfde winkel veel kaarsen en brandgel hebben gekocht. De huizen of accommodatie waarin men gehuisvest wordt is blijkbaar slecht warm te krijgen. Omdat niet in een warm onderkomen wordt voorzien voelt men zich verplicht om zelf maar alternatieve middelen te organiseren. Dat dergelijke praktijken een verhoogd risico op brandgevaar met zich mee brengen lijkt vanzelfsprekend. Mocht er dan ook nog sprake zijn van overschrijding van de Arbeidstijdenwet ben je al snel geneigd om te spreken van moderne slavernij.

Iedereen in West-Brabant kent de beelden van Fort Oranje in de gemeente Zundert. De heer Engel is ooit de veroorzaker van een hoop ellende geweest in Rotterdam zuid. Toen hij daar is uitgekocht heeft hij met dat geld ellende van hetzelfde soort veroorzaakt in Zundert.

Het zou mooi zijn als het rondetafelgesprek resulteert in een convenant tussen inwoners, werkgevers, makelaars en de Gemeente Steenbergen. Dit convenant zou uiteindelijk moeten leiden tot betere huisvesting voor arbeidsmigranten die seizoensarbeid verrichten. Huisvesting dichtbij of zelfs op het terrein van de werkgever. Een gevolg hiervan moet zijn dat huizen in de kernen van onze gemeente alleen nog maar bewoond mogen worden door arbeidsmigranten die een 'duurzaam' huishouden voeren. Dat wil zeggen dat er sprake is van een gezin (samenwonend of getrouwd stel) dat zich blijvend wil vestigen in Nederland.

Het convenant moet heldere spelregels bevatten die breed gedragen worden en waar iedereen op aangesproken kan worden. De Gemeente Steenbergen, werkgevers, makelaars en de inwoners moeten zich behoeden voor taferelen à la Fort Oranje.

Punt van overweging voor de gemeente:

Verwacht de Gemeente Steenbergen dat woningeigenaren nog gaan investeren, bijvoorbeeld in duurzame energie (zonnepanelen), indien zij geconfronteerd worden met een concentratie van arbeidsmigranten in hun directe woonomgeving. Degene die dat doet neemt een financieel risico omdat het huis onverkoopbaar vanwege dat:

- starters of doorstromers geen zin hebben in een woning tussen arbeidsmigranten, of;
- werkgevers geen geld over hebben voor een woning waar geïnvesteerd is in duurzame energieopwekking.

Indien de verbeterpotentie voor het 'Beleidsstuk huisvesting arbeidsmigranten' niet benut zal worden zal dit onderwerp als een veenbrand telkens de kop opsteken. Door het verbeterproces van dit beleid periodiek te spiegelen met betrokken partijen kan optimaal resultaat bereikt worden. Alleen goed beleid kent groot draagvlak onder de inwoners van de gemeente.